

10) здорові і розвивальні людські стосунки (діадні, в групі, в сім'ї, в суспільстві);

11) здорові освітні та психологічні умови, технології та механізми прогресивного розвитку особистості, груп, українського суспільства та цивілізації загалом.

Психологія, яка не враховує духовність та моральність, приречена вдосконалювати лише технічну сторону життя людини, залишається в замкненому колі «самовпевнених» спроб замінити смисл і призначення особистісних функцій соціального індивіда, підмінити розв'язання екзистенційних проблем особистості упованням на могутність технічних психологічних розв'язків.

Висновки. Психолог з прогресивним світоглядом ідентифікує себе з українською інтелігенцією, вважає себе патріотом і громадянином української держави. Він сам не використовує маніпулятивні технології, не бере участь у створенні антигуманних проєктів та одночасно протидіє цьому. Концепція особистості, якої дотримується психолог, враховує духовні, моральні, ідеологічні, соціальні та психологічні та соматичні детермінанти особистісного Я.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні та розширенні змісту прогресивних методологічної підготовки психолога, проявів професійного світогляду у науковій та практичній діяльності.

Список використаної літератури.

1. Савчин М.В. Духовна парадигма психології : монографія / Мирослав Савчин. – К. : Академвидав, 2013. — 224 с.
2. Савчин М.В. Духовний потенціал людини (Навчальне видання): [монографія]. – Вид. 2-ге, пер., доп. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 508 с.
3. Савчин М.В. Здатності особистості: монографія / Мирослав Савчин. – К.: Академвидав, 2016. – 288 с. – (Серія «Монограф»).
4. Савчин М.В. Методологеми психології / Монографія // Наукове видання Серія – Київ. «Академвидав». – 221 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНИХ ВЗАЄМИН НА ПОЧАТКОВІЙ СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ МОЛОДОЇ СІМ'Ї

УДК 159. 94

Савчук Г. В.,

студент спеціальності 053 «Психологія»,

освітнього рівня «Магістр»,

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Актуальність дослідження. Питання про зміцнення шлюбу та поліпшення шлюбної структури населення набуває державного значення у зв'язку з проблемою народжуваності. Вирішення таких проблем немислиме

без вивчення механізмів внутрішньосімейних відносин. Психологічний клімат сім'ї не є чимось незмінним, даним раз і назавжди.

Його створюють члени кожної родини і від їхніх зусиль залежить, яким він буде, сприятливим чи несприятливим. Вихідною основою сприятливого клімату сім'ї є подружні стосунки. На державному рівні слід активно підняти питання «цивільних шлюбів», провести боротьбу з ідеєю, що шлюб був «помилкою» з самого початку, і що він більше недоречний в наших сучасних умовах соціального процесу.

Спільне життя вимагає від подружжя вирішення конфліктів, а саме, готовності: до усунення егоїзму в шлюбі, вміння рахуватися з потребами партнера, поступатися один одному, розвивати в собі такі якості, як взаємна повага, довіра, взаєморозуміння тощо.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми.

Дослідження М.І. Алексеєвої, Т.В. Говорун, С.В. Дворняка, В.І. Зацепіна, Т.С. Кириленко, С.В. Ковальова, О.С. Кочаряна, М.М. Обозова дозволяють стверджувати про наявність кризи, в якій опинилась сьогодні українська сім'я як елемент соціальної системи суспільства.

Мета наукової публікації – представити психологічні особливості подружніх взаємин на початковій стадії життєвого циклу молодої сім'ї.

Виклад основного матеріалу дослідження. Більшість психологів, які вивчають сімейні взаємини, підкреслюють важливість початкового періоду розвитку сім'ї. На цій стадії формується модель майбутніх сімейних стосунків, здійснюється розподіл прав і обов'язків, утворення духовних зв'язків між партнерами.

У молодих сім'ях спостерігається підвищена потреба у визнанні, у взаєморозумінні, актуалізуються проблеми психологічної і побутової адаптації.

Протягом цього етапу змінюється інтенсивність почуттів партнерів, встановлюється просторова і психологічна дистанція між молодим подружжям і їх генетичними сім'ями.

Водночас, дані багатьох досліджень засвідчують, що ефективність психологічної підтримки у молодих сім'ях дуже низька, у порівнянні зі шлюбами більш тривалого терміну існування (Долинська, Л.В., Матяш-Заяць, Л.П., 2011).

Перші роки спільного життя – це початкова стадія життєвого циклу сім'ї, на якій відбувається формування індивідуальних стереотипів спілкування, узгодження систем цінностей і вироблення загальної світоглядної позиції подружжя. На цій стадії відбувається взаємне пристосування партнерів, пошук такого типу взаємин, який би задовольняв обох.

Під структурою сім'ї розуміється спосіб забезпечення єдності її членів; розподіл ролей проявляється у тому, які види сімейної діяльності кожен партнер бере на свою відповідальність і які адресує іншому; сімейні

цінності представляють собою установки подружніх партнерів з приводу того, для чого існує сім'я, і чого вони можуть досягнути, завдяки своїй сім'ї.

Початковий період шлюбу характеризується сімейною адаптацією та інтеграцією. За І.В. Гребенніковим, *адаптація* – це пристосування партнерів одне до одного і до тих обставин, у яких знаходиться сім'я. При цьому виділяють такі види адаптації:

1. Матеріально-побутова адаптація полягає в узгодженні прав і обов'язків партнерів у виконанні сімейних справ і у формуванні моделі планування і розподілу сімейного бюджету, який би задовольнив усіх.

2. Морально-психологічна адаптація базується на поєднанні світоглядів, ідеалів, інтересів, ціннісних орієнтацій, а також особистісних особливостей чоловіка і дружини.

3. Інтимно-особистісна адаптація полягає у досягненні партнерами сексуальної відповідності.

На адаптацію впливають: стиль взаємних стосунків, матеріально-побутові проблеми, сімейний бюджет, духовне життя і проведення вільного часу, а також інтимне життя, очікування і народження дитини, взаємини з батьками, ставлення до професійної і суспільної діяльності партнерів (Капська, А.Й., 2003).

Встановлено, що з появою маленької дитини, задоволеність шлюбом у жінок підвищується, а у чоловіків – погіршується. Вчені пояснюють це тим, що більшу частину часу жінка віддає догляду за дитиною. Відтак, зменшується кількість часу, який дружина приділяє чоловікові, і, як наслідок, збільшується емоційне навантаження на партнерів. Якщо стаж сімейного життя у пари становить 2–5 років, і дитина відвідує дитячий садок, то задоволеність шлюбом у партнерів зростає, тому що з'являється можливість більше уваги приділяти одне одному.

Виявлено, що у сім'ях, які базуються на традиційних взаєминах, виконання жінками домашніх обов'язків удвічі перевищує ці ж показники в егалітарній сім'ї. Водночас найбільше задоволені шлюбом жінки у сім'ї з егалітарним розподілом ролей і найменше задоволені дружини у традиційному шлюбі. Таким чином, допомога чоловіка позитивно впливає на задоволеність шлюбом у дружини.

Заслуговує на увагу дослідження соціокультурного рівня сумісності подружжя, яке здійснювалося шляхом аналізу цінностей партнерів. Було виявлено наступні особливості:

а) При переході з одного етапу розвитку молодої сім'ї на інший у партнерів відбувається значуща переорієнтація цінностей.

б) Якісно цінності у тих, хто вступає до шлюбу, носять більш альтруїстичний характер, ніж у тих, хто перебуває у шлюбі. В останніх домінують цінності більш егоцентричного характеру.

в) Якщо у тих, хто вступає до шлюбу, основною складовою міжособистісної взаємодії є афективний компонент, то у тих, хто перебуває у шлюбі, – поведінковий і когнітивний.

г) Структура цінностей у чоловіків та жінок не має значущих відмінностей.

д) В осіб, які вступають до шлюбу, цінності мають чітку сімейно-побутову спрямованість. Однак, у благополучних молодих сімей ці цінності мають орієнтацію і на сім'ю, і на роботу (Андреева, Т.В., 2005).

Висновки. Отже, на початковому періоді розвитку молодої сім'ї формується модель майбутніх сімейних стосунків, здійснюється розподіл прав і обов'язків, утворення духовних зв'язків між партнерами, пошук такого типу ставлень, який би задовольняв їх обох, вироблення на цій основі загальних сімейних цінностей. У партнерів актуалізуються проблеми психологічної і побутової адаптації, спостерігається підвищена потреба у визнанні і взаєморозумінні. Протягом цього етапу змінюється інтенсивність почуттів партнерів, встановлюється просторова і психологічна дистанція між молодим подружжям і їх генетичними сім'ями.

Перспективою подальших досліджень може стати експериментальне вивчення особливостей подружніх взаємин на початковій стадії життя молодої сім'ї.

Список використаної літератури.

1. Долинська, Л.В., Матяш-Заяць, Л.П., (2011), Психологія конфлікту, Каравела, Київ, 304 с.
2. Капська, А.Й., (2003), Молода сім'я: проблем та умови її становлення, ДЦССМ, Київ, 184 с.
3. Андреева, Т.В., (2005), Психология современной семьи. Монография, Речь, СПб, 436 с.

МОТИВАЦІЯ, ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ЦІЛЕДОСЯГНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

УДК 159.944.4:615.851

Саранча І. Г.,

*кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри психології,*

Вінницького державного університету ім. М.М. Коцюбинського

Босюк Л. Г.,

*студентка спеціальності 053 «Психологія»,
освітнього рівня «Магістр»,*

КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»

Актуальність дослідження. Сенс життя кожної людини полягає не тільки у задоволенні власних потреб і досягненні певних результатів, а ще